

Representantforslag nr. 105

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Christian Tybring-Gjedde og Gjermund Hagesæter

Dokument nr. 8:105 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Christian Tybring-Gjedde og Gjermund Hagesæter om årlig beregning av skattefrihetsdagen

Til Stortinget

BAKGRUNN

Innledning

Forskningsmiljøer i flere land beregner den såkalte skattefrihetsdagen (Tax freedom day). Skattefrihetsdagen er den dagen skattyter har tjent nok penger til å betale årets skatter og avgifter. Etter denne dagen kan dermed skattyter begynne å tjene penger til seg selv og sin familie. Forslagsstillerne har funnet eksempler på slike beregninger for flere land. Skattefrihetsdagen varierer fra midten av april i USA til 29. juli i Sverige. I landenes beregninger ligger det en rekke forutsetninger (størrelsen på lønningene, for-

bruk, ulike fradrag etc.) som kan være forskjellige og som vil påvirke skattefrihetsdagen. Forslagsstillerne har ikke hatt mulighet til å vurdere om de ulike beregningene er direkte sammenlignbare.

Bakgrunnen for dette forslaget er at en årlig beregning av skattefrihetsdagen vil være en god indikator for hvordan skattetrykket utvikler seg i Norge, og også hvordan det norske skattetrykket er sammenlignet med våre konkurrentland.

Beregning av skattefrihetsdagen

Norge

Skattebetalerforeningen i Norge har beregnet skattefrihetsdagen for norske skattytere i flere år.

I 2002 ble skattefrihetsdagen beregnet til 31. juli. Datoen er beregnet ut fra gjennomsnittet av en årsinntekt på henholdsvis 350 000 kroner og 450 000 kroner.

Beregningen i tabell 2 viser hvordan skattebetalerforeningen i 2002 kom frem til denne datoen.

Tabell 2 Beregning av skattefrihetsdagen for to ulike inntekter. 2002

Lønn		350 000	450 000
Arbeidsgiveravgift		49 350	63 450
Sum lønnskostnad, reell lønnsinntekt		399 350	513 450
Inntektsskatt	Trygdeavgift	27 300	35 100
	Toppskatt	4 050	17 550
	Skatt på alm. inntekt	71 092	99 092
	Arbeidsgiveravgift	49 350	63 450
Indirekte skatter	mva./ind. skatter	73 277	88 254
Totale skatter		225 069	303 476
Skatter og avgifter i prosent av sum lønnskostnad		56,36	59,11
Antall skattedager (snitt 211 dager)		205,7	215,7

I 2005 og 2006 ble dagen beregnet av Skattebetalerforeningen til den 22. juli, altså 9 dager tidligere enn for året 2002. Skattebetalerforeningen har ikke beregnet denne dagen for 2009, men anslår at den i år vil ligge rundt 20. juli. Dette er samme dato som for årene 2007 og 2008.

Sverige

Organisasjonen Skattebetalarne i Sverige har i flere år beregnet skattefridagen som de definerer som den dag da normalinntektstakeren har tjent tilstrekkelig med penger for å kunne betale årets skatter. I 2007 falt denne dagen på den 29. juli, noe som er betydelig tidligere enn de siste årene. Dersom denne utviklingen fortsetter, er det bare et tidsspørsmål før skattetrykket i Sverige er lavere enn skattetrykket i oljelandet Norge.

Utgangspunktet for beregningen i Sverige er en person med en lønn som tilsvarer seks ganger grunnbeløpet i folketrygden. Til denne lønnen legges det til lønnskatter, det vil si arbeidsgiveravgiften. Det er også beregnet en gjennomsnittssats for hva en lønns-mottaker betaler i inntektsskatt og i indirekte skatter.

Tabell 3 viser utviklingen for denne dagen i Sverige siden 1995.

Tabell 3 Skattefridagen i Sverige. 1991–2004

År	Dato	År	Dato
1995	10. august	2002	7. august
1996	16. august	2003	8. august
1997	14. august	2004	9. august
1998	17. august	2005	10. august
1999	14. august	2006	8. august
2000	11. august	2007	29. juli
2001	10. august	2008	29. juli

Storbritannia

The Adam Smith Institute har beregnet "the Tax Freedom Day" i Storbritannia siden 1991. I 2008 ble denne beregnet til 2. juni. Det går ikke detaljert frem hvordan denne datoen er beregnet.

USA

Også i USA beregnes det en Tax Freedom Day. Tax Foundation kalkulerer denne dagen ut fra de sist oppdaterte inntekts- og skattetall. De siste ni årene har datoen blitt flyttet fra 3. mai i 2000 til 13. april i 2009. Ifølge nettstedet er 3. mai det seneste denne dagen er blitt beregnet noen gang.

Canada

I Canada har the Fraser Institute beregnet skattefrihetsdagen i mange år. I 2008 har instituttet beregnet at denne dagen vil falle på 14. juni for en gjen-

nomsnittlig kanadier. Dette er fire dager tidligere enn i 2007 da dagen ble beregnet til 18. juni.

Analysen som ligger bak beregningen blir for detaljert å gjengi, men følgende blir referert på nettsiden:

"The taxes used to compute Tax Freedom Day include income taxes, property taxes, and sales taxes, as well as profit taxes, health, social security and employment taxes, import duties, license fees, taxes on the consumption of alcohol and tobacco ('sin' taxes), natural resource fees, fuel taxes, hospital taxes, and a host of other levies."

I tillegg til en slik generell beregning har denne nettsiden også en individuell kalkulator der en kan legge inn lønnsnivå og antall personer i husstanden for å beregne skattefrihetsdagen individuelt.

VURDERING

Den gjennomsnittlige bruttolønnen har økt betydelig de siste årene. I et skattesystem med progressiv beskatning og et stigende lønnsnivå vil ikke en lønnsjustering av personfradrag, minstefradrag og innslagspunkt for toppskatt redusere skattetrykket. Derfor er det behov for alternative beregninger for å vurdere utviklingen av skattetrykket.

En årlig beregning av skattefrihetsdagen kan bli et nyttig redskap for å synliggjøre hvordan skattetrykket utvikler seg i Norge. Siden mange andre land også beregner denne dagen, vil en slik beregning i tillegg gi en indikasjon på hvordan skattetrykket i Norge utvikler seg i forhold til våre konkurrentland.

I en slik beregning bør man legge til grunn en gjennomsnittsperson med en gjennomsnittsinntekt og et gjennomsnittlig forbruk. Alle skatter en slik gjennomsnittsperson betaler direkte og indirekte til det offentlige, bør legges til grunn. Herunder for eksempel statlig og kommunal formuesskatt, kommunal eiendomsskatt, dokumentavgift og selvfølgelig alle avgiftsinnbetalinger som kan tilskrives et gjennomsnittlig forbruk. Denne beregningen må også gjøres mest mulig lik tilsvarende beregninger i sammenlignbare land.

Selv om beregningen fra Skattebetalerforeningen gir en klar indikasjon på endringen i skattetrykket fra 2002 til 2005 og 2006, er ikke beregningen kvalitets-sikret med hensyn til hvordan skattefrihetsdagen beregnes i våre konkurrentland. Siden en slik mer "fullstendig" beregning kan være både ressurskrevende og komplisert, er det naturlig at det er Finansdepartementet som er ansvarlig for en årlig beregning av denne dagen.

Beregning av dagen bør foretas i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet. Dersom Revidert nasjonalbudsjett for 2009 medfører endring i skatte-

trykket, bør selvfølgelig dette gi den konsekvens at skattefrihetsdagen fastsettes på nytt.

Forslagsstillerne mener også at skattebetalerne, som altså i snitt må jobbe over halve året for å betale direkte og indirekte skatter til det offentlige, fortjener at denne dagen blir beregnet på en kvalitetssikret måte.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det blir foretatt en årlig beregning av skattefrihetsdagen som presenteres i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet og i forbindelse med fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett for 2009.

6. mai 2009

